

Ecosistemul peșterii Izvorul Tăușoarelor, jud. Bistrița-Năsăud, România

Cristina Rusu, Claudiu Gavriiloaie

Colegiul Tehnic INFOEL Bistrița, România. Autor corespondent:
C. Rusu, cristina_rusu19@yahoo.com

Abstract. In Bistrița-Năsăud county there are some remarkable caves. One of them, Izvorul Tăușoarelor, is the third one from the length point of view and the deepest one from Romania. It is situated in Rodnei mountains, at 950 m altitude, near Rebrisoara village. It has 19 km length and a depth along 413.5 m. It was discovered in 1955. It contains cave bear bones, carstic formations, four underground rivers and a 15 m high cascade. It has only a scientific importance being closed for the public.

Key Words: cave, Izvorul Tăușoarelor, carstic formations, galleries.

Peștera Izvorul Tăușoarelor se află în sud-vestul Munților Rodnei, lângă Masivul Bârlea, la o altitudine de 950 m, în versantul stâng al văii Izvorul Tăușoarelor (Figura 1). A fost descoperită în 1955 (Orghidan & Negrea 1984). Este cea mai adâncă peșteră din țara noastră (- 413,5 m) și a treia ca lungime din carstul românesc (20.000 m) după Peștera Vântului din Munții Apuseni și Peștera Topolnița din Podișul Mehedinți (Viehmann 2004). Peștera este închisă vizitatorilor, iubitorii carstului putând obține aprobare de la custodele acesteia, preotul năsăudean Crin Theodorescu.

Elementele reliefului și ale hidrografiei, care dau valoare științifică deosebită acestei peșteri sunt: morfologia tectonică (galerii și săli dezvoltate în diaclaze și fracturi preexistente carstificării), mărimea sălilor și galeriilor - lățimi de 5-8 m, înălțime de 15-20 m (Cocean 1995), un sistem hidrologic foarte interesant, prezența unui mineral deosebit de rar în peșteri, mirabilitul, a anhidritelor („floare de gips”) și a „bilelor de Tăușoare” (sfere de calcar).

Peștera are origine tectonică, galeriile fiind desfășurate în lungul fisurilor și a diaclazelor preexistente carstificării propriu-zise (Figura 2). Din valea Izvorul Tăușoarelor, apa se pierde în patru sorburi, dând naștere la patru cursuri, aflate în patru dintre

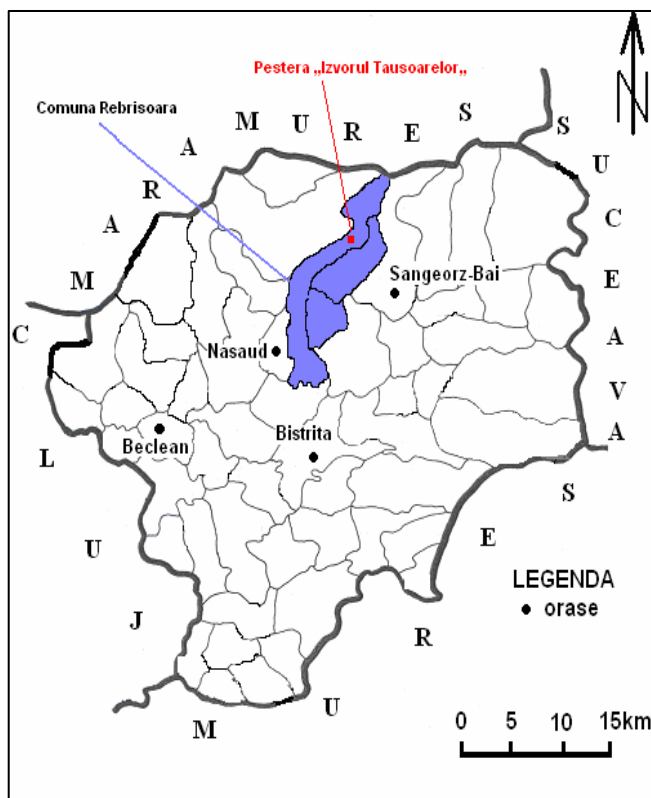

Figura 1. Localizarea peșterii Izvorul Tăușoarelor.

galeriile peșterii. Aceste cursuri de apă ies din subteran prin insurgența de la Izvorul rece (sat Telcișor), după ce parcurge un traseu necunoscut până în prezent, care în linie aeriană măsoară 5 km. Este vorba de o captare carstică (Cocean 1995), deoarece apele

din peștera Izvorul Tăușoarelor trec pe sub cumpăna de ape din bazinul Văii Gersa în bazinul Văii Telcișorului, unde sunt captate, alimentând o păstrăvărie.

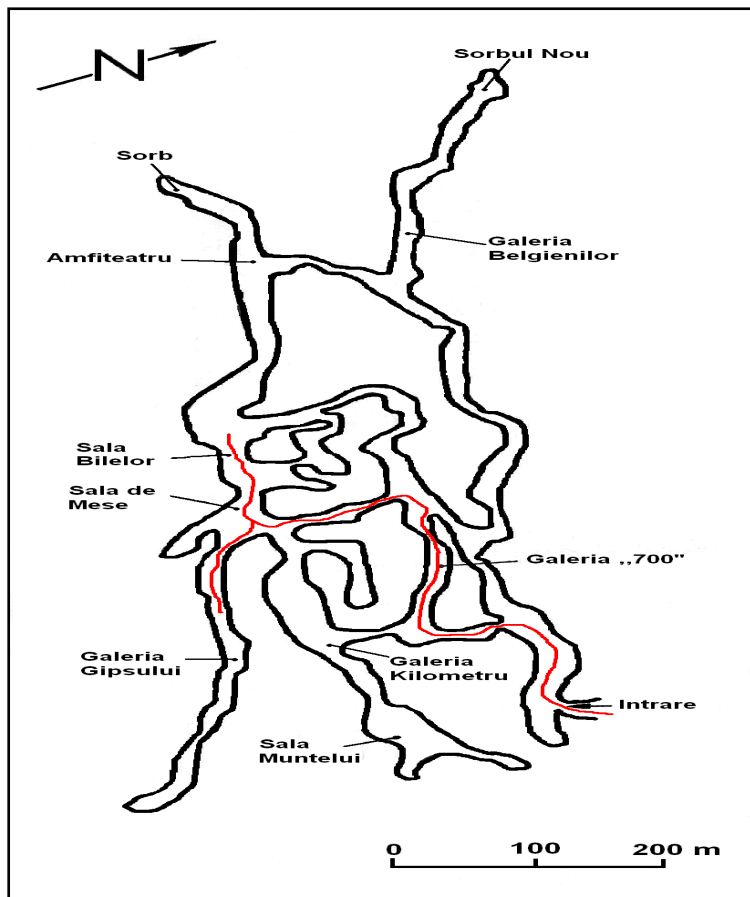

Figura 2. Planul peșterii Izvorul Tăușoarelor (după Cocean 2005).

Peștera Tăușoare este săracă în speleoteme clasice (stalactite, stalagmite, coloane etc.), acestea putând fi zărite doar în Sala de Mese și în Galeria de Ghips, cu un factor de aglomerare maxim în Sistemul Elevului, aflat la 4 km de la intrare. Sunt prezente însă rarități ale carstului românesc:

mirabilitul, antoditele și bilele de Tăușoare. Mirabilitul (sulfat de sodiu cu 12 molecule de apă cristalizate), descoperit de speleologul Iosif Viehmann, are culoare albicioasă și acoperă ca o pudră fină, sidefie, tavanul, pereții și planșeul din Sala Mare, prezentându-se sub forma unei împletituri de ace.

În privința anthoditelor, Tăușoare este a doua peșteră în România, ca valoare a acestora, după Peștera Vântului din Munții Pădurea Craiului (Viehmann 2004). Anthoditele sunt cristale de selenit curbate,

care se aseamănă cu florile, de unde și denumirea lor de „flori de gips”, fiind prezente în număr mare în Galeria Gipsului. După Bleahu (1976), ele poartă numele de „oulofolite”, denumire care reflectă apartenența acestor speleoteme la familia speleotemelor suflatrice. În Sala Bilelor și Sistemul Mezei sunt prezente 40 de bile de calcar denumite „bile de Tăușoare”, fenomen unic în carstul românesc, formate anterior depunerii calcarelor eocene, deoarece apar încrustate în acestea (Cocean 1995).

Temperatura medie anuală în peșteră, pe baza datelor înregistrate pe o perioadă de 25 de ani (1955-1980), prezintă valori cuprinse între 6,5 și 8°C și prezintă variații mai importante în timpul verii, de circa 3°C, între galeria principală activă, Galeria de Înaintare și Sistemul Z sau 700.

Viețuitoarele din peșteră sunt reprezentate de o faună bogată, formată din insecte, amfipode, crustacee, lilieci, specia *Romanosoma bartei* Ceuca, diplopod troglobiant nou pentru știință, al cărui nume eternizează pe descoperitorul peșterii, Leon Bârte, dar și fosile ale viețuitoarelor din erele geologice trecute, precum: alge foraminifere, numuliți, gasteropode și *Ursus spelaeus*.

Datorită elementelor carstice deosebite, a hidrografiei interesante și a elementelor faunistice și a fosilelor, peștera Izvorul Tăușoarelor a fost declarată rezervație științifică a Academiei Române, de clasa A, aflată în custodia Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, fiind interzisă practicarea turismului de masă și deschisă doar în scop de cercetare științifică și pentru explorări speologice.

În luna februarie 2010, Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, prin custodele peșterii, a semnat la Ministerul Mediului și Pădurilor o convenție de custodie pentru situl de importanță comunitară ROSCI0193, ceea ce înseamnă că peștera a devenit o arie de interes comunitar, protejată în conformitate cu legislația europeană.

Bibliografie

- Bleahu M., 1976 Cuceritorii întunericului. Edit. Sport-Turism, București.
Cocean P., 1995 Peșterile României. Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 260 pp.
Orghidan T., Negrea Ș, 1984 Peșteri din România, ghid turistic. Edit. Sport-Turism, București.
Viehmann I., 2004 Speologie generală. Cunoașterea peșterii. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Autori:

Cristina Rusu, Colegiul Tehnic INFOEL Bistrița, Calea Moldovei, nr. 20, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud, e-mail: cristina_rusu19@yahoo.com

Claudiu Gavriloaie, Colegiul Tehnic INFOEL Bistrița, Calea Moldovei, nr. 20, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud, e-mail: claudiugavriloaie@gmail.com

Cum se citează acest articol:

Rusu C., Gavriloaie C., 2012 Ecosistemul peșterii Izvorul Tăușoarelor, jud. Bistrița-Năsăud, România. Ecoterra 33: 95-97.